

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: **DUMINEC'A.**

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI. Pentru Austro-Ungari'a: Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contien cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Èr banii de prenumeratiune la TIPOGRAFFA DIECESANA in ARAD.</p>
--	--	--

I O S I F

*Cu mil'a lui Dumnedieu, Smeritul Archi-
episcopu si Metropolitu alu Ungro-Valachiei,
Primatu alu Romaniei.*

(Continuare si fine.)

Cât reu n'a facutu ea omului? Prin mâncare a scosu din Raiu vrajmasiulu pre Adam ¹⁾. Prin necumpetare pre vremea lui Noe a venitu potopulu ²⁾. Pentru necumpetare s'au nimicitu orasie ³⁾, cadiut'au imperati ⁴⁾. Da, nu cuceritori puternici, nu órde barbare, ci resfatierea si necumpetarea au respinsu cele mai puternice natiuni de pe scen'a istoriei. Càci unu poporu nu pere de cât dupa ce s'a molesitu moralmente, ceea ce incepe cu imbuibarea. Si cât e de stricaciósa pentru sufletu! Imbuibatulu gandeste tóta diu'a numai la mâncari gustóse, mintea s'a se têmesce despre tot ce-i bine, frumosu si nobilu, ajungendu aseminea pruncului, infasiatu in tóte partile, cá se nu se póta miscá liberu si adormitu in dulci melodii. Mintea trebue se fie strejariulu omului, si cand ea dórme, pasiunile navalescu in gramada cá se dea sufletului lovitur'a de mórte. Se scie cá sântulu Ión Bozatoriulu a fost victim'a unui ospetiu ⁵⁾.

Asia dar urmárele necumpatarii sunt: pângárireá, degenerarea in moravuri, privire, si purtare, unite cu crudimea si necredinti'a. „Cei necumpetati sunt inimicii crucei lui Christosu, asia-i numesce plângendu Apostolulu ⁶⁾, alu caroru Dumnedieu este pântecele,“ si numai ce le dice acest'a credu. Aici se alatura desperarea cu mustrarea de cugetu, in urma spectrulu infioratoriu alu sinuciderei.

Feriti-ve deci, iubitoru, de necumpetare, din care purcedu atâte rele. Cât de tare se injosese omulu prin ea ⁷⁾. Câte hule si blastemuri esu din gur'a celor necumpetati ⁸⁾; câte scandale, certe, dusmanii pe viétia, ba chiar violentie, crime si omoruri vinu dela imbuibare. Câte familii cadu in miserie, desonóre

si infamia din cauz'a necumpetarei, mai alesu cá necumpetatulu nu suferu singuru urmarile pecatului seu. Aceste, cu deosebire ale betiei, se resbuna pana la alu treilea si la alu patrulea neamu ¹⁾. Têmpirea, infirmitatea, mórtea timpuria, — éta mostenirea urmasiloru celui necumpetatu. Apoi se stie cá tóte viciile se potu inlaturá si inadusi mai lesne, dar despre imbuibati cu dreptulu s'a disu, cá ei se lasa de acestu viciu, cand elu i-i paraseste, deci cand ajungu in gur'a mortii. Si care va fi sórtea loru in cealalta viétia? „Imbuibatii nu vor mosteni imperati'a lui Dumnedieu.“ ²⁾

Din contra cât e de frumosu chipulu cumpatarii. Ea este calea mijlocie de auru, ce duce nesmintitu la tienta. Celu cumpetatu e mai pre sus de ori-ce slabiciune, nu perde nici-odata din vedere datorile sale, si mai pre sus de tóte are pacea sufletului. Câte primejdii n'au infruntatu si la ce inalta positiune s'a ridicatu infránatulu Iosif in Egiptu? ³⁾. Cât erá de slavitu Samson ⁴⁾, pana cand s'a infránatu? „Infránarea a sântitu nasterea s'a, infránarea l'a crescutu, infránarea vitézu l'a facutu“ ⁵⁾. Orasiulu Ninevi cu sute de mii de locutori prin infránare s'a mântuitu de perdiare ⁶⁾. „Dumnedieu pre Daniilu si pre cei trei tineri din Babilonu, fiind hraniti cu semintie, i-a aretatu mai frumosi de cât cei ce erau hraniti cu multe desfatari“ ⁷⁾. Mai multu inca: „Le-a datu sciintia si pricepere in tóte cartile si intielepciunea, ér lui Daniilu intielegera a tóta videni'a si visulu“ ⁸⁾

Éta, iubita tinerime, fericitele urmari ale cumpatarii: sanetate, stiintia, agerimea mintiei, intielegere, frumsetie si deosebite haruri dela Dumnedieu. „Precum corabiile usióre strebatu marile mai repede, ér cele impovorate prea multu se cufunda; asia infránarea ajuta mintea, cá se stretata mai lesne marea viétiei si se privésca cele ceresci“ ⁹⁾.

Dreptu aceea, iubitoru, luati aminte se nu se ingreueze inim'a vóstra cu satiulu mâncarei si alu

1) Fac. 3, 6. 2) Fac. c. 6. 3) Id. 19. 4) Daniel 5. 5) Mat. 14. 6) Filipu 3, 18. 7) Daniel 4, 33. 8) Chrisost. Omil. I Statue N. 5.

1) Esir. 20, 5. 2) I Cor. 6, 20. 3) Fac. 39. 4) Judec. 13. 5) M. Vasile Om. I d. post. 6) Ion'a 4, 11. 7) Ddieescile Liturgii p. 91. 8) Danielu 1, 17. 9) Chrisost. Om. I la Fac.

benturei 1); puneti intru inimele vóstre, cât e de folositoare, cât e de cinstita pentru omu virtutea cumpetarei. Cum au numerat'o chiar filosofii pagânesti intre virtutile de frunte 2), cá un'a ce inriureste fôrte multu asupr'a puterei si agerimei mintiei si e neaperrata spre pazirea castitatiei, spre inadusirea si domnirea porniriloru si poffeloru sensuale. Prin cumpetare se stergu pecatele, se inobiléza cugetarile, se inaltia dorintiele dela cele pamentesti la cele ceresti.

Crestinismulu, carele si-a luat inceputulu cu crucea, si pentru care abnegatiunea este virtute fundamentala, imbratisia cu tóta ardórea cumpetarea, pas-trând'o cu santienie dela intemeierea s'a si pana astadi sub form'a postului. Dumnediescii parinti lauda fôrte cumpetarea si postulu 3). Insusi mantuatoriulu a hotaritu cá unele patimi nu se potu vindecá de cât cu postulu si cu rugaciunea 4). Biseric'a, dupa exemplulu Mantuatoriului 5), alu sântiloru apostoli 6) si invetiatur'a purtatoriloru de Dumnedieu parinti, pentru a pastrá necurmata in cugetulu crestinulu virtutea cumpetarei, a legiuitu atât acestu postu alu santei Patru-diecimi 7) oprindu in acestu timpu ori-ce feliu de petreceri si privelisti 8), cá crestinulu se nu intrerupa nevointi'a cea buna si mantuitoare a cumpetarei, ci se invetie a se infráná o vreme si de cele ertate, pentru cá cu atât mai bine sè se póta infráná de cele neertate, se petróca in rugaciune 9) si fapte de pietate. De asemenea a legiuitu postulu Mercurei si alu Vinerei 10), cum si postulu Nascerei Domnului, alu santiloru Apostoli si alu Adormirei Prea Curatei Fecióre 11), — cá dovada despre insemnatatea cea mare a cumpetarei necurmata si a infránarei.

Trebue bine intielesu, iubitoru, cá postulu nu este numai schimbarea bucateloru, sau infránarea totala ori partiala de hrana pe o vreme, ci postu este ori-ce fapta de abnegatiune. „Postindu-ne, fratiloru, trupesce, se ne postimu si duhovnicesce. Se deslegamu tóta legatur'a nedreptatiei, se rumpemu incurcaturele tocmeleloru celoru silnice, tot zapisulu celu nedreptu se-lu spargemu. Se dâm flamandiloru pane, si pre seracii cei fara de casa se-i aducemu in casele nóstre“ 12). Fariseulu din Evangelie a postitu, in sa nimicu n'a folositu, cáci „Postulu trupescu ori cât de aspru ar fi, fara celu sufletescu nu aduce folosu adeveratu; ér postulu sufletescu fara celu trupescu este fôrte greu“ 13). Deci adeveratulu scopu alu postului este schimbarea vietiei „sè se întórca fie-care din ca-

lea cea rea“ 1), sè se infráneze nu numai de mâncare ci si de pecate, nu numai de carne, ci si de poffele trupesci. „Se nu postésca numai gur'a, ci si ochiulu si urechea si piciórele si mânele si tóte membrile trupului. Se postésca ochii, nevoindu-se de a nu mai privi cu pofta la frumseti streine si trecetóre, cáci privirea neertata strica postulu. Se postésca urechea neascultandu clevetiri si vorbe necuviincióse. Se postésca piciórele neducendu-se la spectacule, dantiuiri si petreceri de tot felulu. Se postésca mânilu, curatiendu-se de rapire si nedreptatire. Gur'a se postésca retienendu-se de vorbe rele si defaimari, cáci ce-ti foloseste infránarea de carne si pesce, daca vei sfásiá numele celu bunu alu aprópelu“ 2).

Cumpetarea si viéti'a sobra este si temeli'a Macrovioticei: „In multa mâncare este slabiciune . . . pentru nesatiu multi au peritu, ér celu infránatu 'si vá adauge viéti'a“ 3). Postulu e folositoriu apoi si cá dieta: „Intréba pe doftori si-ti vor spune lamuritu, ca cumpatarea este maic'a sanatátiei, pe cand imbui-barea si necumpatarea este pricin'a multoru bóle“ 4).

Paziti deci, iubitoru, porunc'a postului, cáci ve foloseste si trupeste si sufleteste: „Postulu este veseli'a sufleteloru, infrumusetiarea betrániloru, disciplin'a si educatiunea tineriloru, invetiatoriulu celoru cumpatati, diadem'a si ornamentulu a tóta virst'a si sexulu 5). Cáci daca postulu e dieta buna pentru restabilirea si pastrea sanatátiei trupesci, cu atât mai virtosu este elu adeverat'a dieta a sufletulu si semnulu celu mai distinctivu alu evlaviei, care spre tóte este de folosu, avendu atâtu fagaduinti'a vietiei de acum cât si a celei viitórie 6).

Indeletniciti-ve tot-odata cu rugaciunea si cu privigherea.

Rugaciunea este singurulu mijlocu de a ne pune ori-cand in contactu directu cu Parintele cerescu, de la care vine fie ce clipéla a vietii nóstre, fie-ce resuflare, bucatie'a de pâne, paharulu de apa, raz'a de lumina, picatur'a de plóie, ori-ce adiere, ori-ce bucurie, ori-ce óra de recreatie, de odichna si de somnu, tóte talentele si darurile spirituale; si precum elu deschide man'a s'a si ni le dà cu dragoste di cu di, septemana cu septemana, luna cu luna, asia si noi trebue „se-i multiamimu pentru tóte si in totu timpulu“ 7).

Rugaciunea inaltiatia catra Dumnedieu celu in Treime, Tatalu, Fiulu si Santulu Duchu, asemanéza pre crestinu cu angerii, care neincetatu inaltia la tronulu Celui pré inaltu acelu trisagion, auditu odinióra de Isai'a 8). Astfelu si sufletulu celu incalditu de credintia, nadejde si dragoste se desparte de cele pamentesti, i-si iea sboru catra Dumnedieulu seu, aducendu-i datori'a inchinarei si a dragostei: „Ómenii au comunu cu angerii — rugaciunea, care face din ca-

1) Luc'a 21, 34. 2) Platon, Aristotel, Cicerone, vedi si Intie-lepe. lui Solom. 8, 7. 3) Pe langa cei citati, vedi: Polycarp. Ep. catra Filip cap. 7. Greg. Nazians. Omil. 40. Origen Omil X la Levit. s. a. 4) Mat. 17, 21. 5) Mat. 4, 2. 6) Fapt. 13, 2. 32. Cor. 6. 5. 7) Pidalion Can. 69 a s. Apost. si 29 sin. 6 eum. 8) Can. 52 Laod „ὅτι οὐ δέει ἐν τῇ τεσσαρακοστῇ γάμους ἢ γενέθλια ἐπιτελεῖν.“ Can. 20 Nicaen-Arab. „Tempore jejunii quadragesimae nulla celebranda sunt gaudia, neque sponsalia, neque nuptiae . . . quia dies jejunii sunt dies luctus et moestitiae, quibusque preces et supplicationes, diu noctuque Deo porrigendae sunt. La Zhishman. Das Ehrerecht der or. Kirche Wien 1864, p. 681. 9) 1 Cor. 7, 5. 10) Can. 69 s. Ap. Const. Apost. VII, 24. Simeon Tessalonic. Bucur. 1865. p. 326. 11) Simeon Tess. p. 327. Marturis. ortod. Part. I. Intr. 88, 93 si 95. 12) Triod p. 7, 8. 13) Filar. Scriban Teologi'a Morala. Iasi 1855 p. 79.

1) Ion'a 3, 10. 2) Chrisostom Omil. 3. Statue. 3) Sirach 37, 33 s. 4) Chrisost. Omil. 2 despre pocaintia. 5) Chrisost. Om. 2 la fecere. 6) 1 Timot. 4, 8. 7) Efes. 5, 20. 8) Isai'a 6, 3.

latoriulu pe pamentu unu sotiu alu spiriteloru ce-
restii¹⁾ Pentru acésta mare vrednicie a rugaciunei,
Mantuitoriu insusi s'a rugatu²⁾ nopti intregi s'a
rugatu³⁾ si pe noi ne-a invetiatu cum se ne rugam⁴⁾
despre ce se ne rugamu⁵⁾ si ca se cade a ne rugá
tot-déun'a⁶⁾ adeca, tóta vietuinea nóstra, totu ce fa-
cemu seau evitam, tóte cugetările, dorintiele si aspi-
ratiunile nóstre, se fie spre marirea lui Dumnedieu,
spre deseversirea si santirea nóstra; càci facendu bi-
nele din dragostea catra Dumndieu si nu din motive
curatu pamentesti, viéti'a nóstra devine o necurmata
rugaciune si inim'a nóstra tinde numai la Dumnedieu
intocmai cá flórea sórelui, care-si întórcé fati'a puru-
rea spre sóre. Santii Apostoli, dupa pild'a Mantuito-
riului, s'au rugatu asemenea⁷⁾ deminéti'a, sér'a si la
miediulu noptiei⁸⁾ si ne-au invetiatu a ne rugá ne-
incetatu⁹⁾ a ne rugá, pentru toti ómenii, pentru Rege
si pentru tóte autoritátile¹⁰⁾; a ne marturisi pecatele
si a ne rugá unulu pentru altulu cá se ne mantuim¹¹⁾,
a ne rugá cand suntem in suferinti, si a chiemá
preotii Bisericei sè se róge pentru noi cand suntem
bolnavi¹²⁾, càci mare putere are rugaciunea cea cu
credintia¹³⁾, si ori ce ne trebuie rugandu-ne vom pri-
mi. Dumnedieu scie de ce avem trebuintia, mai na-
inte de a ne rugá noi, totu-si rugaciunea e necesara
pentru noi, càci numai prin ea ii putem aduce tot-
déun'a omagiulu cuvenitu pentru atárnarea nóstra de
Elu, Domnulu si Parintele nostru; pentru acést'a
Mantuitoriu chiar ne-a indatoritu la rugaciunea de
cerere, si Biseric'a in acestu timpu santu in deosebi
cânta la Liturgi'a celoru mai nainte sântite: „Sè se in-
drepteze rugaciunea mea, cá tamái'a inaintea t'a....“¹⁴⁾.

Rugati-ve deci, iubitoru, atât in camar'a vós-
tra, cât si la sântele Locasiuri. Rugati-ve deminéti'a,
cá cum a-ti deschide feréstr'a sufletului, cá se pe-
trunda in elu lumin'a cerésca si sar'a cá se-lu feriti
de negur'a peccatului. Rugati-ve la Dumnedieu se ve
vindece de slabiciunile vóstre, se ve pazésca de alu-
necári peccatóse si de a-ti cadintu in peccatu, ér ru-
gati-ve cu incredere tare cá se ve ridice. Rugati-ve
cá se luati duhulu rugaciunei, credinti'a, nadejdea,
dragostea, umilinti'a, càci „Parintele cerescu dà duch
sânt celoru ce ceru dela dènsulu“¹⁵⁾. Rugati-ve, iu-
bitiloru, pentru parintii, invetiatorii si bine-facatorii
vostri, pentru cei ce ve iubescu si pentru cei ce ve
urescu pre voi, pentru cei vii si pentru cei adormiti.
Ér in Dumineci si serbatori mergeti la Biserica si
uniti rugaciunile vóstre cu ale ei, ascultându sânt'a
Liturgie si cuventulu de invetiatura¹⁶⁾, càci rugaci-
unea este pentru viéti'a sufletésca, religiósá si morala
cá respirarea pentru viéti'a trupésca si cine scie a se
rugá bine, scie si a trai bine¹⁷⁾. De aceea rugati-ve

bine, cu duchulu si cu adeverulu¹⁾, plini de pietate,
devotiune, credintia si umilintia, càci altfelu ar dice
Dumnedieu si voue, ceea ce a disu Iudeiloru: „Po-
porulu acest'a cu buzele me cinstesce, dar inim'a lui
departe de mine este“²⁾.

Un'a din conditiunile cele dantau pentru sever-
sirea démna a rugatiunii este vegherea s'au trezi'a³⁾,
si despre acést'a voi mai spune putiene dragostei
vóstre.

Multe pericole amenintia pre crestinu in privi-
rea credintiei si a convingerei sale religióse, a virtu-
tiei si a curatiei vietiei, dar elu pe tóte le biruesce,
daca e trézu si veghetoriu. Éta pentru ce Mantuito-
riulu indémna pre urmatorii sei la veghere: „Prive-
gheti si ve rugati, cá se nu cadeti in ispita“⁴⁾. Si
érasii: „Paziti-ve, privegheti si ve rugati... cele ce
dicu voue, tuturoru le dicu, privegheti“⁵⁾. Se nu dor-
mimu cá multi, ci se priveghemu, si se fimu trezi,
imbracându-ne in zau'a credintiei si a dragostei si in
coifulu nadejdei de mantuire⁶⁾. Fiti trezi si privegheti
spre rugaciune⁷⁾.— Betrânii, cea mai mare parte sunt
trezi, la celu mai micu sgomotu ei se descépta⁸⁾.
Cei vîrstnici cu convingerile o data formate si cu a-
facerile bine regulate inca nu se potu alunecá lesne
la ori-ce povîrnisiu. Inse tot e de mare trebuintia, cá
sub scutul harului dumnedieescu se stám cu inim'a
si cu ochii deschisi, cá se fimu in stare a deosebi
neghin'a de grâu, lupulu de óie, diavolulu de angerii
cei buni⁹⁾. Din contra la tinerime, vegherea indoitu
si intreitu e mai de nevoe, cá se nu cada in cursele
ce i-se întindu din multe parti si cu viclenie. Ceea
ce dicea deci sântulu Pavelu¹⁰⁾ tinerului Timoteiu,
dicu si eu acum iubitei tinerimi: „Privegheti.“ Viito-
riulu Patriei se razima pe tinerime si mai alesu pe
tinerimea studiósá. De acei'a, iubitoru tineri, in de-
plina consciintia de misiunea vóstra, fiti trezi, luati
aminte la invetiaturile si sfaturile parintiloru si ale
profesoriloru vostri. Paziti-ve se nu ve amegiti de óre-
care invetiaturi retacite, ci cu diligentia si seriositate,
esaminati-le pre tóte si tieneti numai ce-i bunu¹¹⁾,
O, câtii parinti chiar au trebuitu sè se caiésca amaru
pentru crescerea cea neingrijita si nevegheá a filoru sei.

Pericolele ce amenintia, si cursele ce pândescu
viéti'a religiósá morala sunt interne si externe. Pri-
vegheti deci, iubitoru, inclinatiunile si pornirile vós-
tre, cá se nu iá o directiune gresita s'au se ve tâ-
rasca chiar la peccatu, asia cà dormindu voi, neghin'a
se inadusie grâulu¹²⁾. Fiti cu luare aminte mai alesu
asupr'a „partiei slabe“ a vóstre, pre care vrajmasiulu
o raneste lesne cu sagét'a mortala cá pre calcâinlu
lui Achile. Inadusindu odata o inclinatiune, nu ince-
tati de a o veghiá, càci póte ea arde sub cenusia si
curéndu s'au mai târdiu sbucnesce ér. Feriti-ve ochiulu
s'au urechea cât se póte mai multu de persóne si lu-

1) Chrisost. Cart. 2 despre rugaciune. 2) Mat. 14, 23. 3) Luc. 6, 12. 4) Mat. 6, 5, 7, 7 s. 5) Mat. 6, 9. 6) Luc. 18, 1. 7) Fapt. 1, 14, 24. 8) Fapt. 3, 1, 20, 7, 16, 25. 9) 1 Tes. 5, 17. 10) Tim. 2, 1. 11) Iacob 5, 16. 12) Iac. 5, 13 s. 13) Iac. 5, 17. 14) Ddie-
stille Liturg. p. 83. Ps. 140. Apoc. 5, 8. 15) Luc'a 11, 13. 16) Mart.
ort. Part. I Intreb 87. 17) Augustin Omil. 49.

1) Ión 4, 24. 2) Isai'a 29, 13. 3) Mart. ort. Part. II Intreb 6.
4) Mat. 26, 41. 5) Marc. 13, 13. 6) 1 Fess. 5, 6, 8. 7) 1 Petr. 4.
7. 8) Ecclesiast. 12, 4. 9) S. Cyril. Cateh. 4. 10) 2 Tim. 4, 5.
11) 1 Tess. 5, 20. 12) Mat. 13, 25.

cruri, ce potu fi vatamatóre moralitãtei. De cumv'a ele dau preste voi, nu ve opriti de a le privi. Fugiti de petreceri obscene, hasardóse, de persóne necredincióse, nereligióse si de acele, care nu prea punu cumpana pe moralitate. Feriti-ve chiar de carti cu asemínea cuprinsu. „Ingradeste cu spini urechea t'a si nu ascultá limb'a hulitóre“ ¹⁾. Privegheti, càci „treceti pintre multe curse“ ²⁾, pre care le puteti incunjurá numai fiind treji.

Biseríc'a cunoscându aceste mari folóse morale ale vegherei, dar tienendu si sama cà „sufletulu este gat'a, ér trupulu neputinciosu“ ³⁾, asiediã din vechime privegherile ⁴⁾ spre serbatorile imperatesci, dar mai alesu in sânt'a Patrudiecime, septeman'a a cincea, Mercuri sar'a, când se cânta: „Suflete alu meu, suflete alu meu, scóla pentru ce dormi, sfersitulu se apropie si vei se te tulburi, destépta-te dar...“ ⁵⁾; si Vineri sar'a când se cânta Acatistulu Prea sântei Nascátóre de Dumnedieu, cu dés'a repetire a Stihului: „Bucura-te, Mirésa, pururea Fecióra“ si „Alilui'a.“ Apoi in tóte serile din septeman'a santeloru patimi, când se cânta: „Éta mirele vine in mediulu noptii si fericita este slug'a pe care o vá aflá priveghindu...“ ⁶⁾. Folosulu sufletescu alu acestor'a i-lu veti cunósce, daca veti cugetá bine la cuvintele multu resfatiatului Solomonu: ⁷⁾ „Mai bine este a merge in case de jale, de cât a merge in case de ospetie,“ càci aici se póte nasce desfráulu, ér acolo sobrietatea ⁸⁾.

Iubitiloru mei fi spirituali, incepeti acésta primavara cu cuviintia si rívna crestínésca. Cultivatí sirguinciosu ogorulu sufletului vostru, cu tóte virtatile, care impodobescu pre omu si pre crestínu, asigurandu-i rangulu ce i-se cuvine fatia cu celelalte fapturi. Se nu ve apuce inainte harnic'a furnica ⁹⁾, ci mai virtosu in activitatea vóstra servésca-ve de pilda nobil'a albina, a carei curatie, diligentia si folosu imensu pentru omu e de toti laudatu ¹⁰⁾, altmintrele ati tiese urzala de paingenu ¹¹⁾. Lucrati deci fie-care nu numai pentru indreptarea si deseversirea morala si materiala proprie, ci si pentru a aprópelni. Privegheti si ve rugati, fiti cumpetati.

Cuviosiloru Monachi si Monachii, nu perdeti nici odata din vedere fagaduinti'a, cà voue lumea s'a restignitu si voi lumei ¹²⁾; fiti deci cumpetati, pestiti, rugati-ve totdeun'a si lucrati cu mânile vóstre cà Marele Apostolu ¹³⁾, veghiati neincetatu intru rugaciuni si cântari duhovnicesci. Departe de sgomotulu si desfatarile lumei, intrebuintiati timpulu vostru pe langa cetire si la fapte de pietate si indurare, venindu in ajutoriulu celor suferíndi cu insusi lucrulu maniloru vóstre, cà se fiti pilda avutiloru si seraciloru. Feriti-ve de avaritie, de robí'a pântecelui si de placerile lumesti. Pastrati cu credintia foculu celu sacru alu dragostei lui

Christosu, Dumnedieuulu nostru, si nazuiti la cele ceresci, conducendu si pe altii, cà sântulu Antonie ¹⁾, pentru cà lumea vediendu-ve sè se ridice cu mintea la curati'a ingeriloru si se dea lauda Parintelui cerescu.

Iubitiloru conlirurgisitori, vestiti cu staruintia credinciosiloru cuventulu dumnedieescu in acestu sânt timpu; invetiati-i despre folosulu sufletescu alu sânteloru taine, intielesulu adeveratu alu postului, folosulu cumpetarei, alu rugaciunei si privegherei, mai virtosu insi-ve dati-le pilda buna de cumpetare, de rugaciune caldurósa si de veghere. Privegheti, striga Apostolulu ²⁾, cà se nu intre lupi grei in turma si se o sfásie. Invetiati pe credinciosi adeverurile sântei nóstre credintie ortodoxe si-i intariti in religiunea parintiloru si a stremosiloru nostri, spre a o pazi intréga si neatinsa, cà ceea ce este limanulu mántuirei nóstre. Staruiti in rugaciune si privegheti intr'éns'a cu multiamita ³⁾. Omoriti desfráulu, necurati'a, patim'a, poft'a cea rea si avariti'a, daca si-ar ivi capulu in turn'a vóstra, facendu se vieze in ea inim'a induratóre, bunatate, umilintia, blândetie, indelunga rabadare ⁴⁾, iubirea catra patrie si religiune. Purtati grija cà in sântele Locasiuri se domnéscá buna renduéla si curatíenie cuviinciósa. Impliniti-ve cu sântíenie datoríile vóstre cà cetatieni si parinti de familie, sadíndu in inimile fiiloru vostri din cea mai frageda vírsta pietatea si iubirea catra patrie, bine, adeveru si frumosu. Siliti-ve a ve infatisiá inaintea lui Dumnedieu, lucratori vrednici, dreptu impartíndu cuventulu adeverului ⁵⁾.

In sfersitu, iubitiloru mei fi in Domnulu, fiti cu totii cumpetati sufletescu si trupesce, indeletnicíti-ve cu rugaciunea, cu postulu si cu vegherea. Mergeti la sânt'a Biserica, ascultati dumnedieésc'a liturgie, marturisiti-ve peccatele si primiti cu vrednicie sânt'a impartasire, cà cei slabi sè se imputernicésca, cei bolnavi sè se tamaduésca ⁶⁾ si cu totii cu o inima si cu unu cugetu se lucrati pentru fericirea si progresulu moralu si materialu, individualu si generalu alu scumpei nóstre Patrii prin abnegatiune si ori-ce jertfire. Càci precum Christosu pe cruce a seversitu mantuirea pentru noi, asia se ne pregatímu si noi prin cruce pentru mantuire, de care fie, se ne invrednicímu cu totii ajungendu inoiti in curatie si santire luminat'a Inviere a Domnului, Dumnedieuului si Mantuitoríului nostru Iisus Christosu, carui'a impreuna cu Celu fara de inceputu alu Seu Parinte si cu Prea Sântulu si bunulu si de víetia facetoriulu Seu Duh, se cuvine tóta slav'a, cinstea si inchinaciunea acum si pururea si in vecii veciloru. Aminu.

Darulu Domnului nostru Iisus Christosu, si dragostea lui Dumnedieu si Tatalu si impartasirea sântului Duh fie cu voi cu toți. Aminu.

Data in resiedinti'a Nóstra metropolitana, la Duminec'a antai'a a marelui postu. 1887 Februaríu 22.

+ IOSIF, Mitropolitu Primatu alu Romaniéi.

¹⁾ Sirach, 28. 28. ²⁾ Ac. 9, 18. ³⁾ Mat. 26, 41. ⁴⁾ Παρυνοχίδες = pervigilia sacra. ⁵⁾ Triod. p. 208. ⁶⁾ Ac. p. 269. ⁷⁾ Eccles. 7, 3. ⁸⁾ Chrisost. Omil. 15 statue 2. ⁹⁾ Prov. 6, 6. ¹⁰⁾ Chrisost. Omil. 12 Statue n. 2. ¹¹⁾ Isai'a 59, 5. Ilie Miniát p. 369. ¹²⁾ Galat. 6, 14. ¹³⁾ Fapt. 20, 34.

¹⁾ Chrisost. Omil 8 la Math. ²⁾ Fapt. 20, 31, 29. ³⁾ Colos. 4, 2. ⁴⁾ Colos. 3, 5, 12. ⁵⁾ I Tim. 2, 15. ⁶⁾ I Cor. 11, 30.

Despre invetiamentu.

(Continuare.)

Gradinariulu bunu cunósce natur'a fiecarei plante din gradin'a sa, elu scutesce, grigesce fiescecare planta dupa insusirile ei firesci; chiar astfelu invetiatoriu are se tracteze pre fie-care elevu dupa natur'a sa individuala.

Déca invetiatoriu intocmesce procesulu instructiunei dupa individualitatea eleviloru, si tiene stensu in vedere gradulu de cultura, etatea, temperamentulu, naturelulu s. c. l. loru, atunci sarcin'a i se va usiura in mesura considerabila, si invetiamentulu lui va avé influintia educativa.

Privindu mersulu desvoltării si etatea eleviloru, invetiatoriu se nu uite urmatórele trei momente: in clasele de josu a le scólei *intuitiunea* in cele de mijlocu desvoltarea *inteligentiei*, ér in anii din urma *aplicarea* celor invetiate trebue se aiba rolulu principalu; acum in ceea ce privesce tractarea eleviloru dupa naturelu, temperamentu, s. c. l. prescripté speciale mai nu se potu dá, ci totul aterna dela tactu, rutina si spiritulu.

Pentru intocmirea invetiamentulu (si educatiunei) dupa natur'a individuala a eleviloru, aflamu la Romanii antici destule sentintie, e de interesu a citá aici vr'o cateva: „Non ex quovis ligno fit Mercurius.“ Nu din ori ce lemnu poti cioplí bust'a lui Mercuriu, dieulu iscusintiei practice. — „Non omnia possumus omnes,“ nu toti potemu seversí tóte celea, talentele sunt deosebite.

„Maxima debetur puero reverentia,“ fatia de pruncu trebue se fimu cu privire deosebita; adeca se stimam in elu partea cea nobila a fiintiei omenesci, la educatiune se tienemu contu de insusirile lui.

„*Invetiamentulu trebue intocmitu dupa individualitate,*“ este unu principiu didacticu fórte insemnatu, si, precum amintiramu, l'a stabilitu nemoriatoriu Pestalozzi.

Crescerea si invetiamentulu mai alesu prin acomodare dupa individualitate 'si-póte aretá influintia sa educativa, pentruca din omulu normalu, prin crescere si invetiatura amesurata individualitatii, in totdeun'a potemu formá cev'a mai bunu. Educatiunea (si invetiamentulu) nici odata nu este de prisosu. Déca unele naturi extraordinarie in lips'a crescerii séu chiar sub influintia unei educatiuni gresite totusi s'au aventatu, asia dicandu, de sine, aceste se potu privi numai ca esceptiuni, cari intarescu regul'a; pentru-cá educatiunea chiar asupra individiloru dela natura inclinati spre bine, are se-si arate tóta poterea s'a; ce e nobilu, prin educatiune (si invetiamentu) are se devie mai bunu si mai nobilu!

* * *

Invetiamentulu are se fie intuitivu.

„Nihil est in intellectu, quod non prius fuerit in sensu.“ Locke.

A intui insemnéza: a observá cu atentiune. In-

tuitiunea (esterna) se seversiesce prin medilocirea sensurilor.

Prin sensuri, ca prin nisce canale, impresiunile esterne intra in spiritulu, in urm'a loru se forméza apoi in spiritulu nostru imagini despre obiecte, cari imagini le numimu *idei* *idéa*, imagine spirituala).

Ideile despre obiecte ca atari ni-le potem representá in sufletu si atunci, cand obiectele respective nu sunt de facia, pentru aceea ideile (sensuale) se mai numescu si *representatiuni*.

Ideile (representatiunile) se procura cu ajutoriu sensuriloru, si aceste ideile (séu representari) sensuale sunt bas'a tuturoru lucruriloru psihice asia, in cât potem dice, cá cultur'a unui individu aterna in mesura eminenta dela multimea si claritatea ideiloru castigate prin intuitiune.

Din aceste motive psihologie urméza principulu didacticu: de a propune eleviloru incepetori materiile de invetiamentu pe cât numai se póte in modu intuitivu, déca e verb'a ca prin acelea se se produca ideile clare in sufletulu loru, si ei se nu remana numai cu numele obiectelor, cari fara ideile corespundietórie in adeveru nu sunt de cat vorbe góle, vorbe fara intielesu.

Ideile (sensuale) sunt elementele cele mai primitive, din cari se constitue viéti'a spiritulu; de aici rezulta, ca cultur'a mintii inca trebue se se incépa cu formarea de asemenea ideile.

Pentru-ca se-se póta formá ideile clare si complete in spiritulu, se cere in prim'a linia cá intuitiunea se fie cat mai acurata, cu alte vorbe: se cere ca elevulu se primésca impresiuni adenci de la obiecte, prin cât mai multe sensuri.

Mai departe elevulu numai asia si-va poté acuirá ideile adeverate despre lucruri si intemplari concrete, déca ideile acelea se producu chiar sub influintia imediata a lucruriloru.

In urma se cere, ca spiritulu elevulu inca se fia dispusu a primí impresiuni esterne, adeca se fie cu atentiune, ca organele sensuriloru se se indrepte asupra obiectelor supuse intuitiunei, apoi totodata chiar si ideile interne se se intórca óresi-cum catra ideile'a cea nóua, ce va se-se formeze pe urmele impresiuniloru, ca se o intimpine si se o primésca in cerculu loru.

Intuirea cu atentiune este, unu postulatulu didacticu de importantia cea mare; ér principulu intuitiunei se póte numí cu dreptu cuventu „*regul'a de aur*“ a invetiamentulu elementaru.

Fie care obiectu de invetiamentu trebue se se incépa cu intuitiuni elementare. Intuitiunea se strebata ca unu firu rosiiu prin intregu procesulu invetiamentulu. Propunerea intuitiva este o potere aprópe magica in man'a unui invetiatoriu.

Deja *Comenius* a recunoscutu insemnatatea cea mare a intuitiunei, inse *Pestalozzi* este acel'a, care a aretatu cum trebue se se aplice principulu intuitiu-

nei la diversele obiecte de invetiamentu, cá intrég'a cultura a elevului sè se zidésca pre intuitiuni adenci si detaiate.

(Va urmá.)

Dr. P. Piposiu.

Santirea bisericeii din Leas'a. *)

Sunt ani multi, de cand credintiosii nostri din comun'a Leas'a in protopresviteratul Halmagiului siliti au fostu a tiené sant'a slujba intr'o bisericu cu zidirile crepate pre mai multe pãrti, asia încãt din partea administratiunei politice in mai multe rënduri s'a fost intredisu tienerea cultului divinu intrens'a.

Leas'a este o comuna mica si seraca, si bani pentru zidirea unei noue bisericeii nu erau. Dar Ddiu bunulu ajuta pre celu ce voiesce a-se ajutá si insusi pre sene. Prin o buna ingrijire a baniloru bisericescii, capitalulu bisericeii in decursu de 18 ani, de cand se afla in fruntea tractului nostru parintele protopresviteru Ioan Groza, prin staruinti'a parochiului localu Arsenie Circusiu si a episcopului primariu Antoniu Suciú, capitalulu celu micu de odinóra alu bisericeii in restimpu de 18 ani s'a ridicatu la sum'a de 3000 fl. Cu acestu capitalu si cu materialulu datu in parte mare de credintiosii nostri din Leas'a, precum si cu staruinti'a maestrului intreprindietoriu, dlu Arseniu Borz'a din Halmagiú, in anulu trecutú s'a ridicatu in numit'a comuna o bisericu frumósa, carea in 20. Februariu a. c. s'a santitu cu mare solemnitate, si s'a predatu destinatiunei in fienti'a de facia a intregu poporului din Leas'a si a unui insemnatu numeru de poporeni din comunele invecinate.

Actulu santirei s'a oficiatu din incredintiarea Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu diecesanu, prin parintele protopresviteru I o a n G r o z ' a, asistatu de preotii: Arseniu Circusiu, Nicolau Butariu, Petru Sirc'a, Petru Micluti'a si Sinesie Sierbanu; ér cantarile le-a executatu corulu de plugari din Halmagiú, condusu de dlu invetiatoriu Ioan Costin'a.

La finea santei liturghii parintele protopresviteru tienè o cuventare fórte corespundietória, in carea dupace ridicá mai antaiu rugatiune de multiamita catra Ccelu atotpoternicu pentru ajutoriulu datu credintiosiloru sei intru ridicarea acestei sante bisericeii, vorbi despre insemnatatea bisericeii si infuienti'a ei asupra desvoltãrii intelectuale si morale a omului, si imbarbatá pre credintiosi la cultivarea virtutiloru crestine, acele virtuti, cari au sustienutu pre mosii, si pre stremosii nostri in timpuri de góna si de grea cercare, si cari singure ne potu pazi si in viitoriu, si ne potu ajutá cá se inaintãmu si noi, si se ne putem cascigá bunastare vremelnica si fericire vecinica.

Astfelu s'a petrecutu acestu santu actu, carele vecinicu va remané cá unu isvoru de chrana si mangaiare sufletésca pentru credinciosii nostri din Leas'a.

Nicolau Butariu
preotu.

Dela sinodulu protopresviteralu alu B.-Comlo-siului,

tienutu la 12. Martiu st. v. a. c.

Considerandu ca fórte putienu s'a scrisu din viéti'a bisericesca si scolara a romaniloru din aceste regiuni, viu a ve raportá despre siedinti'a ordinara a sinodului nostru tractualu de estu anu.

Dupa servitiulu chemarei santului spiritulu, unu frumosu numeru de membrii mireni si preoti s'au intr'unitu in sal'a de invetiamentu a cl. II, unde s'a deschisu siedinti'a prin parintele admin. prot. P a u l T e m p e a.

Dupa verificarea membriloru, presidiulu regretandu ca de si s'a conchematu sinodulu inca de doue ori, totusi nu s'a constituitu comitetulu si episcopii'a protterala; deci poftindu pre on. sinodu, s'au alesu atãt membrii comitetului cât si ai episcopiei.

La ordine a urmatu Raportulu generalu alu parintelui admin. protteralu din carele se vede:

1. In partea bisericesca:

ca in decursulu anului 1886 au intratu si s'au deliberatu asupra 714 pese, dintre cari 490 cadu in resortulu bisericescu, ér 210 in celu scolaru; s'au nascutu 1463 si repausatu 1148 individi, prin urmare numerulu sufleteloru, a crescutu cu 315; — in intregu tractulu protteralu sunt 31,148 suflete, dintre cari 15,542 barbati si 15,606 femei; — capitalele bisericeiloru tractuale — sunt: in obligatiuni 56,938 fl. 09 cr. ér in bani gat'a 17,139 fl. 26 cr. v. a; a càroru manipulare este necorecta, din motivu: ca, neincasendu-se interesele, acelea au intreputu sum'a capitaleloru; cari in genere devinu nesigure.

Unu reu generalu ce graséza in tractu sunt inmultirea concubinateloru, cari spriginite fiindu de autoritãtiele politice, prin stradarea libeleloru de servitu; nu se potu esterminá.

In adeveru ar fi de doritu, ca suprem'a nóstra autoritate se intrevina la autoritãtiele politice; cá acelea se procedá mai severu la stradarea libeleloru din cestiune!

Constata apoi Reverendissimulu Domnu, ca conducatoriile oficieloru parochiali, in genere si implinescu chemarea; ér santele bisericeii se infrumsetiéza.

2. In partea scolara constata:

ca pe langa tóte greutãtiele timpului progresãm, dovéda fondarea unei nóue scóle in Valcani; ér progresulu scóloru deja esistente a fostu fórte satisfactoriu; má in unele locuri si distinsu.

Elevii obligati a cercetá cursulu cuotidianu au fost: 1501 baieti si 1612 fetitii; ér celu corepetitionariu: 422 baieti si 411 fete.

Dintre cari, au cercetatu cursulu cuotidianu 1156 baieti si 660 fete; ér celu corepetitionaru 133 baieti si 86 fete.

Unu reu ce a observatu in unele scóle este desconsiderarea recerintielloru practice ale eleviloru; prin ce multu materialu se propune fara folosu practic.

„Acésta scadere provine de acolo — dice Revdis. Dnu, — ca cualificatiunea invetiatorésca standu in strena legatura cu metodulu si sistemulu invetiamentului, invetiatorii nostri s'au pregatitu si se pregatescu si acuma in institutu teoretice. Actualiloru invetiatori li s'au predatu multe teorii frumóse, multe cunoscintie, de cari au lipsa cá ómeni culti, dara din cari pré putienu folosu practicú au in misiunea loru invetiatorésca. Caus'a este, ca preparandii dupa absolvare uu se aplica de practicanti la scólele de modelu, la invetiatori practici cu multa esperintia de scóla, unde sè se eserciteze celu putienu unu anu eschisivu numai in predarea obiecteloru de invetiamentu.“

*) Publicarea acestei corespondentie s'a intardiatu din lipsa de spatiu. Redactiunea.

Am reprodușu acestea considerandu ca vocea D. Sale — este un'a dintre cele mai competente a-se pronunția in acestu meritu; representandu teori'a si praes'a personificata.

O impregiurare regretabila in vieti'a noștra scolaria este miser'a dotatiune a invetiatoriloru.

„Numai atunci cand salariile vor fi pretutindenea regulate, — ceea ce s'aru poté in tractulu nostru, — cá se fie asecurata subsistinti'a invetiatoriloru si a familielorulu, intielegu cá fie care invetiatoriu se fie in stare a-si educá si famili'a, — vomu poté pretinde, ca invetiatorii se fie la inaltimea misiunii loru.“

Aceste observári generali, le-a reasumatu Reverendisimulu Domnu in urmatórele propuneri :

1. Preotii, precum si tóte corporatiunile noștre bisericesci subalterne se nisuésca a sustiené curatieni'a si a provedé bisericele si scólele noștre cu tóte utensiliile necesarie.

2. Preotii — conform promisiuniloru luate se steruésca si mai departe di pe di cu medilóce morale la corporatiunile noștre subalterne parochiali, spre a-se ameliorá salariile invetiatoriloru, si unde sunt mai multi irvetiatori aplicati intr'o comuna, se fie asemenea dotati, cá se nu se dea ansa prin diverginti'a salarielorlu la certe, prin ce de comunu se facu misicaminte daunóse bisericeii si scólei.

3. Preotii se fie cu deosebita privire asupra studiului religiunei, cá acel'a sè se propuna in scóle nu recitativu, ci la intielesu, asia, cá elevii se aiba folosu practiculu din invetiaturile religiunei.

Aceste propuneri s'au primitu, pe langa amendamentele notariului adhoc, anume :

a) la punctu 1, sè se róge Vener. Consistoriu diecesanu, cá luandu in seriósa considerare necesitatea absoluta a unoru manuale, conformu planului de invetiamentu emisu de acelasi Ven. Consistoriu, precum si pretensiuniloru metodiceii sè se indure pré gratiosu a edá insusi respectivele manuale.

b) la punctu 3, sè se oblige on. preotime protterala — in calitate de catecheti, — a tiené in flecare serbatóre escortatiuni cu tenerimea scolara.

La ordine a urmatu apoi raportulu verbalu alu Reverendisimulu Domnu Iulian Bogdanu, despre starea fondatiunei stipendiare Christofor Schiffmann din B.-Comlosiu, din carele se vede : ca pana acum s'au stipendiatu 4 teneri din B.-Comlosiu, cari dupa absolvarea gimnasiului superioru au intratu in seminariulu teologicu diecesanu.

On. sinodu luand spre placuta cunoscintia acestu raportu a decisu : ca acestu fondu sè se administreze in viitoriu prin epitropi'a protterala; pe langa respectarea literelorlu fundationali, de a se cresce in proportiune — atátu preoti, cât si invetiatorii calificati.

Infine, dupa comunicarea unoru dispusetiuni mai inalte si aducerea decisiuniloru meritoriali; Reverendisimulu Domnu preside dechiara siedinti'a ordinara presenta de inchisa.

Este inse de regretatu fórté, ca inteligenti'a tractuala — afara de on. preotime — nu e de feliu representata in sinodu; prin ce sunt dificultate maretiele idei si tendintie ale eruditulu Parinte-vicariu tractualu.

Iuliu Vuia,
notariu sinodalu adhoc.

D i v e r s e.

* *Comitetulu provisoriu alu reuniunei femeiloru romane din Arad si provincia*, intru-

nitu in siedinti'a tienuta la 21. Martiu cal. vechiu a. c. a desbatutu si votatu suplimentulu la statute, prin carele se reguléza reportulu dintre reuniune si biserica. Acestu suplimentu s'a substernutu consistoriului eparchialu aradanu pentru aprobare.

Totu in acésta siedintia s'a decisu, cá in considerarea, ca imediatu dupace se va aprobá suplimentulu la statute prin forulu competentu, — se va conchiamá adunarea generala constituanta, — balulu reuniunii, anuciatu a-se arangiá cu ocașiunea intrunirii sinodului eparchialu, se va arangiá cu ocașiunea tienerii adunárii constituante a reuniunei femeiloru romane din Arad si provincia.

* *Deputatu sinodulu* in cerculu Chisineului s'a alesu dlu profesorulu Teodorulu Ceontea.

* *Multiemita publica.* Subscrisulu vinu a esprimá pe calea acésta cea mai intima si caldurósa multiemita atát credinciosiloru bisericeii noștre, cât si celoralti de alte confesiuni, cari dupa putintia ni-a daruitu la cumperarea unoru odejdii bisericesci.

Marinimosii daruitori sunt : Ambrosiu Leucuti'a jude com. a cumpératu unu praporu in pretiu de 18 fl. v. a. Teodorulu Vale unu praporu in pretiu de 18 fl. Dn'a Lucreti'a Popoviciu unu stichariu preotiescu in pretiu de 7 fl. epitropulu bisericeii Petru Blidariu 3 stichare pentru prunci in pretiu de 8 fl. econom'a Floare Mangu unu mesariu in pretiu de 5 fl. la cumperarea unui ornatu intregu preotiescu in pretiu de 85 fl. v. a. au contribuitu urmatorii : Dlu Samuilu Neu 40 fl. preotulu Atanasiu Popoviciu 5 fl. Dlu preotulu Florianu Popoviciu 5 fl. Dlu Teodorulu Angelin'a 5 fl. Dlu Lazarulu Hufu not. 1 fl. Dlu Iuliu Christianu adj. not. 1 fl. Dlu Georgiu Popoviciu docinte 50 cr. Economii : Teodorulu Mermedie 5 fl. Vasiliulu Mangu 1 fl. Teodorulu Mangu 1 fl. Ioanu Vinesariu 1 fl. Florianulu Valeanu 2 fl. 20 cr. Petru Misc'a 2 fl. Ignatiulu Piroșiu 1 fl. Petru Rusu 1 fl. Alesandru Nagy 1 fl. Daniilulu Dobreiu 1 fl. Ioanu Stana 50 cr. Petru Valcanu 50 cr. Georgiu Valcanu 1 fl. Nicolau Bade 2 fl. Georgiu Groz'a 50 cr. Teodorulu Bule 1 fl. Gavriilulu Mangu 1 fl. Flore Mangu 1 fl. Mart'a Unguru 1 fl. Flore Danila 1 fl. Marie Bade 2 fl. Flore Blagiu 1 fl. Ioanu Stana 1 fl. Oana Misc'a 3 fl. Dnii Bernath Rauch 20 cr. Gáspár Veinstein 20 cr. Blayer Armin 20 cr. Jacoboviciulu Jenó 20 cr. Fischer Antal 50 cr. Sum'a 91 fl. 50 cr. cu restulu dela ornate si cu ce va se incurga va sè se cumpere 4 icóne.

Cá colectante pre la unii individi a fost si Dlu Iuliu Christianu adj. not. fiulu fostulu notariu in comun'a Misc'a Nicolau Christianu, pentru care fapte i-se da multiamita.

Primésca marinimosii nostri daruitori cordial'a multiemita a sinodului parochialu exprimata prin mine, cá unu micu tributulu alu recunoscintiei, pentru nobilele lorulu fapte de pietate intr'adeveru crestinésca, cu care au aretatu, cá pricepu dis'a acestei evangeliu : „asia se lumineze lumin'a vóstra inaintea ómeniloru, cá vedindu faptele vóstre cele bune ect.“ au doveditu in fapta cât de tare iubescu frumseti'a casei lui Dumnedieu. Dee bunulu Dumnedieu, cá faptele aceste ale buniloru nostri donatori se servésca de unu puternicu indemnu si de modelu de imitare pentru mai multi crestini ai bisericeii noștre. — Apateu, la 23. Martiu 1887. A t a n a s i u P o p o v i c i u, parochu.

* *Conchiamare.* Adunarea generala a reuniunei invetiatoriloru romani din diecesa se conchiamu la Aradu pe joi dupa s. Pasci, 9/21. Aprile a. c. la 9 óre deminétfa in sal'a institutulu pedagogicu. Aradu 28. Martiu 1887. Comitétulu.

* *Invitare.* Invetiatorii romani si invetiatórele romane din Ungari'a si Transilvani'a, cari sunt petrunsi de

necesitatea infiintarii reuniunii de ajutorare reciproca, prin acésta se invita la adunarea generala carea se va tiené in 8/20. Aprile a. c. in opidulu Lipov'a (B. Lippa). Din partea subsemnatului presidiu s'a facutu pasii necesarii la tóte directiunile càiloru ferate din tiéra, pentru o inlesnire a tacselor de calatorie. In sperantia ca cerutele inlesniri cât mai curend ni se vor si acordá domnii participanti se potu numai decát adresá subsemnatului presidiu pentru asemenea carte de inlesnire, cari, indata ce vor sosí la presidiu, se vor si spedá — sub coverta nefrancata. Este sperantia, ca fratii invetiatori romani, (exceptionendu pre cei indolenti si intrecuti in starea loru materiala) insufletiti pentru crearea acestei Reuniuni atât de importante si binefacétoare pentru totu invetiatorinlu consciu, din tóte unghiurile tierei voru alergá si sprigini realizarea ei. Program'a adunării este urmatórea: 1. Deschiderea adunarei prin presedinte, in loculu destinatu de corpulu invetiatorescu din Lipov'a. 2. Salutarile. 3. Raportulu comitetului. 4. Desbaterea statutelor proectate de comitetulu acestei Reuniuni. 5. Constituirea reuniunii. 6. Propuneri. 7. Inchiderea adunarei. Beregsu, in 16. Martiu 1887. Emericu Andreescu, presied. Iuliu Vui'a secretariu.

Concursse.

Prin decisulu Venerabilului Consistoriu din Aradu, de datulu 20. Fauru a. c. Nr. 489. B. nimicindu-se alegerea de preotu la vacant'a parochia gr. or. de class'a I. din **Belintiu**, efeptuita la 6. Iuliu 1886, pentru deplinirea aceleiasi parochie, se escrie de nou concursulu, cu terminu de alegere pe diu'a de 3/15. **Maiu 1887.**

Emolumintele sunt: un'a sesiune de pamentu aratoriu de 30 jugere; si stol'a aici indatinata, dela 210 numere de case.

Recursele ajustate conform prescrieloru statutului organicu, si ale „Regulamentului pentru parochie“ §. 15. lit. a) si b) se tramita parintelui protopresviteru tractualu Georgiu Creciunescu in Belincz, u. p. Kiszetó; éra recurrentii sunt pofiti, a-se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari, ori cuventari bisericesci.

NB. Venerabilulu Consistoriu prin decisulu seu din 15. Maiu 1886. Nr. 1605. a binevoitu se concéda, cá „se se escrie acestu concursu si pentru recurrenti de class'a II. cu acea reserva inse, cá daca in urm'a acestui concursu, s'ar insinuá macaru doui recurrenti de class'a I. atunci numai aici'a se se candideze, si numai din ei se se aléga; éra daca nu s'ar insinuá nici macaru doui recurrenti; cu cualificatiune de class'a I.: atunci se se candideze si recurrenti de a II classa, potendu-se si dintre ei alege;“ observandu mai departe Venerabilu acelasi cá „dupa calificatiunea alegendului, 'si reserva a intari numai provisoriu, séu definitivu pre celu ce s'ar alege.“

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prott.

—□—

Pentru indeplinirea definitiva a vacantei parochii de clas'a a 2-a din **Zarandu**, comitatulu Aradului, protopresviteratulu B.-Ineului, cu terminu de alegere pe 8. **Aprile stilu vechiu a. c.**

Emolumintele:

a) Nefindu casa parochiala intravilanulu ce se afla golu, dinpreuna cu sesiunea parochiala estravilana, se estiméza a aduce unu venitu anualn de 200 fl.

b) Sub titlu de venite stolari, dela botezuri, cununii, inmormentari, nu altcum sub titlu de biru preotiescu, in intielesulu contractului incheiatu mai de multu intre poporeni, si preotu, se solvesce anualminte din casad'a comunala un'a suma de 400 fl. v. a. in cuartale anuali.

c) Alte prestatiuni sigure 100 fl. — Sum'a 700 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochia, sunt avisati recoursele sale instruate conform Stat. org. si a regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochialu din **Zarandu** a-le trimite subscrisului protopresviteru in B. Jenó pana la 29. Martiu a. c. si a-se presentá in vre-o Dumineca la biseric'a din locu, pentru a-si aretá desteritatea in cantu si oratoria.

Zarandu, 25. Februaru 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU CORNEA, m. p. prott.

—□—

Pre bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu dto 5. Februaru Nr. 524 se escrie concursu, pentru indeplinirea parochiei vacante de class'a III-a din comun'a **Birchisiu**, comitatulu Caras'u-Severinu, protopresviteratulu Lipovii cu terminu de alegere pre 19. **Aprilie st. v. a. c.**

Emolumintele sunt:

- 1) Platiulu parochialu computatu in 15 fl. v. a.
- 2) Sesiunea parochiala computata in 220 fl. v. a.
- 3) Stol'a indatinata 140 fl.
4. Birulu preotiescu indatinatu in cucuruzu, computatu in 120 fl. — Sum'a 495 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati, recoursele instruate conform stat. org. si regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochialu din **Birchisiu**; — a-le trimite subscrisului protopresviteru in B. Lippa, pana la 15. Aprile st. v. a. c. si a-se presentá pana la terminulu prefiptu in vre-o Dumineca séu serbatóre la biseric'a de acolo pentru a-si aretá desteritatea in cele rituale.

Birchisiu, 1. Martie st. v. 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. prott.

—□—

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. oradanu dto 23. Fauru a. c. Nr. 238 B., se escrie concursu pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a a III-a **Apateulu-romanu**, protopresviteratulu Oradii-mari, cu terminu de alegere pe 19. **Aprilie 1. Maiu a. c.**

Emolumintele sunt:

- 1) Cas'a parochiala pretiuita in 20 fl.
- 2) Pamentu aretoriu si fenatiu 32 jugere si afara de aceste 8 jugere de fenatiu seperatu pretiuitu in 250 fl.
- 3) Birulu preotiescu (cucuruzu, si gráu) 80 mesuri 80 fl.
- 4) Dile de lucru cu plugulu 12, cu mânile 60 computate in 24 fl.
- 5) Venitulu anualu alu cimiteriului 10 fl.
- 6) Venitele stolare 40 fl. — de totu 424 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati, recoursele sale iustruate conform statutului organicu si adresate comitetului parochialu din **Apateulu-romanu**, a-le tramite subscrisului protopresviteru in Zsáka (Jac'a) p. u. Furta, pana in 15/27. Aprile a. c., si a-se presentá pana la terminulu prefiptu in vr'o Dumineca ori serbatóre la biseric'a de acolo pentru a-si aretá desteritate in cele rituale.—

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOM'A PACALA, m. p. protopresviteru.

—□—